

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

III kadencja

Prezes Rady Ministrów
RM 10-29-01

Druk nr 2966
Warszawa, 22 maja 2001 r.

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o organizowaniu zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa wykonywanych przez przedsiębiorców.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Skarbu Państwa.

Z wyrazami szacunku

(-) Jerzy Buzek

Projekt**U S T A W A****z dnia****o organizowaniu zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa wykonywanych przez przedsiębiorców.****Art. 1.**

Ustawa określa:

- 1) zasady organizowania zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa wykonywanych przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przez przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym,
- 2) organy administracji rządowej właściwe w zakresie organizowania oraz sprawowania nadzoru nad realizacją zadań, o których mowa w pkt 1,
- 3) zasady finansowania zadań, o których mowa w pkt 1.

Art. 2.

W rozumieniu ustawy do zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa należą w szczególności przedsięwzięcia w zakresie:

- 1) mobilizacji gospodarki, obejmujące zespół działań związanych z przystosowaniem gospodarki do funkcjonowania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,
- 2) militaryzacji, obejmujące całokształt przedsięwzięć mających na celu podporządkowanie struktury oraz zasad funkcjonowania przedsiębiorcy realizacji zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa,

- 3) planowania operacyjnego, obejmujące przedsięwzięcia planistyczne, dotyczące w szczególności planu operacyjnego funkcjonowania przedsiębiorcy w warunkach kryzysu polityczno-militarnego i w czasie wojny,
- 4) szkolenia obronnego, obejmujące zespół działań realizowanych w czasie pokoju, mających na celu przygotowanie załogi do efektywnego realizowania zadań obronnych,
- 5) obowiązków państwa-gospodarza, obejmujące całokształt przedsięwzięć związanych z udzieleniem wsparcia przybywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wojskom sojusznicznym, w tym udostępnienie lokalnej infrastruktury, realizację zabezpieczenia logistycznego oraz ochrony wojsk i obiektów.

Art. 3.

W rozumieniu ustawy przedsiębiorcą o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym jest przedsiębiorca realizujący zadania, o których mowa w art. 2, którego terenem działania jest obszar większy niż jedno województwo lub którego przedmiotem prowadzonej działalności gospodarczej jest:

- 1) eksploatacja lotnisk i portów morskich,
- 2) kolportaż,
- 3) nadawanie programów radiowych i telewizyjnych,
- 4) produkcja, transport i magazynowanie produktów naftowych,
- 5) produkcja, remont lub modernizacja uzbrojenia i sprzętu wojskowego,
- 6) realizacja obrotu specjalnego,
- 7) transport,
- 8) usługi pocztowe,
- 9) usługi telekomunikacyjne,
- 10) wytwarzanie, dystrybucja i przesyłanie gazu ziemnego, paliw płynnych oraz energii elektrycznej.

Art. 4.

Organy administracji rządowej organizują zadania na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa, wykonywane przez przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz sprawują nadzór nad ich wykonywaniem.

Art. 5.

Organem administracji rządowej właściwym do organizowania oraz sprawowania nadzoru nad realizacją zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa, wykonywanych przez przedsiębiorcę, jest:

- 1) wobec spółek handlowych, w których Skarb Państwa posiada co najmniej 50% akcji lub udziałów - minister wykonujący prawa z akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa, w uzgodnieniu z ministrem właściwym ze względu na przedmiot działania spółki,
- 2) wobec pozostałych spółek - właściwy terytorialnie wojewoda, z zastrzeżeniem pkt 3,
- 3) wobec przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym - organy wskazane w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 6.

Art. 6.

Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wykaz przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, a także organy organizujące wykonywanie przez nich zadań, o których mowa w art. 2, i sprawujące w tym zakresie nadzór. W rozporządzeniu należy wskazać, które organy nadzorują poszczególnych przedsiębiorców.

Art. 7.

1. Zadania na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa, o których mowa w art. 2, są nakładane na przedsiębiorcę w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez organ, którego właściwość określa art. 5.
2. Wykonywanie zadań, o których mowa w ust. 1, następuje na podstawie umowy zawartej z przedsiębiorcą, przez organ, który wydał decyzję nakładającą obowiązek ich realizacji, i jest finansowane z budżetu państwa oraz planowane w części budżetowej organu będącego stroną umowy, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Prace związane z prowadzeniem przygotowań do realizacji zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa, mające charakter planistyczny, są finansowane ze środków własnych przedsiębiorcy.

Art. 8.

Ustawa nie narusza określonych w odrębnych przepisach zasad i trybu oraz kompetencji organów administracji rządowej i samorządowej w zakresie nakładania na przedsiębiorców zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa zewnętrznego państwa, ich finansowania oraz sprawowania nadzoru nad ich wykonywaniem.

Art. 9.

W ustawie z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 32, poz. 184, Nr 98, poz. 603, Nr 106, poz. 673, Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz. 926 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 40, poz. 400 i Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 15, poz. 180, Nr 26, poz. 306, Nr 31, poz. 383, Nr 60, poz. 703, Nr 84, poz. 948 i Nr 122, poz. 1315) skreśla się art. 20.

Art. 10.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

W obowiązującym stanie prawnym podstawowymi aktami prawnymi zawierającymi przepisy dotyczące realizacji przez przedsiębiorców zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa, przede wszystkim wykonywania zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony, jest ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16, z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 118, poz. 561 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 32, poz. 184, Nr 98, poz. 603, Nr 106, poz. 673, Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz. 926 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 1999 r. Nr 40, poz. 400 i Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000 r. Nr 15, poz. 180, Nr 26, poz. 306, Nr 31, poz. 383, Nr 60, poz. 703, Nr 84, poz. 948 i Nr 122, poz. 1315).

Z ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej wynika obowiązek realizacji zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony przez wszystkie organy administracji oraz przedsiębiorców. Ustawa jednakże nie określa w sposób jednoznaczny organów administracji rządowej właściwych w zakresie organizowania oraz nadzorowania zadań gospodarczo-obronnych w odniesieniu do spółek handlowych, w których Skarb Państwa zbył akcje lub udziały w ilości co najmniej 50%, a wcześniej, przed komercjalizacją, organem założycielskim podmiotu gospodarczego jako przedsiębiorstwa państwowego był organ administracji rządowej. Przyjęte w ustawie rozwiązania w zasadzie odnoszą się do przedsiębiorstw państwowych i odpowiadają realiom, w jakich wyżej wymienioną ustawę tworzone.

Zapis art. 20 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych jest niewystarczający. W zasadzie

umożliwia on tylko sprawowanie nadzoru nad realizacją wcześniej nałożonych zadań.

Zachodzące dynamicznie przekształcenia w gospodarce narodowej oraz jakościowo nowe zadania w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa, stojące przed ogniwami gospodarczymi, określone w pkt 67 przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 23 maja 2000 r. „Strategii Obronności Rzeczypospolitej Polskiej” wymagają od organów administracji nie tylko nadzoru nad realizacją wcześniej nałożonych zadań, ale przede wszystkim ich bieżącej aktualizacji. Istniejący zapis art. 20 ukpp praktycznie takiej możliwości nie daje.

Brak ustawy w sposób kompleksowy regulującej zagadnienia obronności, w szczególności brak od dnia 1 stycznia 2001 r. jakiegokolwiek aktu prawnego lub innego dokumentu odnoszącego się do Programu Mobilizacji Gospodarki powoduje znaczne utrudnienia w realizacji zadań nałożonych w ramach „CPMG 1996-2000”.

Zdecydowana większość spółek handlowych dotychczas realizujących zadania gospodarczo-obronne, w których zasadnym byłoby dalsze ich utrzymywanie ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, występuje do Ministerstwa Skarbu Państwa z pytaniami o podstawy prawne dalszej realizacji zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa oraz ponoszenia związanych z ich realizacją kosztów. Odnosi się to przede wszystkim do realizacji zadań w ramach „CPMG 1996-2000”.

Brak stosownego aktu prawnego określającego w sposób jednoznaczny organy administracji rządowej właściwe do nakładania i nadzorowania realizacji zadań gospodarczo-obronnych spowoduje, że nałożenie zadań, mimo prawnego obowiązku ich realizacji wynikającego z art. 2 ustawy z 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, na znaczną część spółek handlowych oraz opracowanie przez nie stosownych planów funkcjonowania w warunkach kryzysu polityczno-militarnego będzie znacznie utrudnione lub wręcz niemożliwe. Zagrożona będzie również realizacja przez ogniwa gospodarcze zadań na rzecz Sił Zbrojnych RP oraz zadań wsparcia państwa-gospodarza na rzecz sił sojuszniczych NATO.

Realizacja celów oraz zadań przez ogniwa gospodarczo-obronne, wynikających z przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 23 maja 2000 r. „Strategii Obronności Rzeczypospolitej Polskiej”, wymaga precyzyjnego określenia organów właściwych do nakładania zadań oraz kontroli ich realizacji w stosunku do poszczególnych podmiotów.

Projektowana ustawa określa organy administracji rządowej właściwe w zakresie organizowania i nadzoru nad zadaniami gospodarczo-obronnymi (określonych w pkt 67 „Strategii Obronności RP”) w stosunku do wszystkich spółek handlowych prowadzących działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od aktualnych stosunków własnościowych w danej spółce.

Ze względu na interes obronności i bezpieczeństwa państwa celowym jest, aby podmioty gospodarcze realizujące szczególnie ważne zadania, niezależnie od stosunków własnościowych, pozostały w nadzorze centralnego organu administracji rządowej.

Przyjęcie takiego rozwiązania zapewni zarówno znacznie lepsze planowanie zadań gospodarczo-obronnych, nadzór nad ich realizacją oraz bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych przewidzianych w budżecie państwa na przygotowania obronne.

Aktualnie zdecydowana większość podmiotów gospodarczych, szczególnie ważnych z punktu widzenia obronności, posiada siedzibę główną na obszarze województwa mazowieckiego, a zasięg działania ogólnopolski. Przekazywanie, w miarę postępu procesów prywatyzacyjnych, tego rodzaju spółek województwu mazowieckiemu znacznie skomplikowałoby organizowanie zadań.

W dotychczasowej praktyce, mimo braku jednoznacznych podstaw prawnych, na podstawie porozumienia zawartego między Szefem Urzędu Rady Ministrów a Ministrem Przekształceń Własnościowych, a po reformie administracji, na podstawie porozumienia zawartego między Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji a Ministrem Skarbu Państwa, spółki handlowe, w których Skarb Państwa zbywał akcje lub udziały w ilości powyżej 50%, były

przekazywane do nadzoru w zakresie realizacji zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa właściwemu terytorialnie wojewodzie.

Projektowana ustawa nie reguluje wszystkich zagadnień dotyczących realizacji przez spółki handlowe zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa. Przede wszystkim umożliwia organom administracji rządowej zachowanie nadzoru nad realizacją zadań przez podmioty o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym i jest w tym zakresie rozwiązaniem nowatorskim.

Wprowadzenie w życie ustawy nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.